

Ziekenhuizen krijgen behandelplan bij industriële vergiftigingen

Erik Pennekamp

Over vergiftigingen met zestien veel voorkomende chemicaliën hebben de tien ziekenhuizen in de Rijnmond een map met behandelprotocollen gekregen. Vier BGD-en hebben zich onder de paraplu van de Stichting Europoort/Botlek Belangen hiervoor ingespannen. De ziekenhuizen kunnen nu slachtoffers van chemische ongevallen beter behandelen.

Voorzitter R. Keulemans van de werkgroep Bedrijfsgezondheidsdiensten van de EBB noemde de klapper een unieke bundeling van kennis. De BGD-en van Shell en Esso, de RBGD, de BGD Europoort/Botlek en het bureau Medische Milieukunde van de samenwerkende GGD-en hebben eraan meegewerkt. Aanleiding tot het samenstellen van de klapper was een ongeluk in 1991. Na een ontsnapping van chloorgas ondergingen de verschillende slachtoffers totaal verschillende behandelingen. De BGD-arts stuurde mensen naar huis, terwijl het ziekenhuis een lange observatieperiode in acht nam. Dat komt volgens Keulemans door slechte communicatie en een onduidelijke, gefragmenteerde EHBO: 'Men gaat dingen doen, patiënten worden gebracht naar een plaats die de hulpverlener logisch lijkt'.

Schrijnend

Als schrijnend voorbeeld van falende communicatie en gebrek aan eenduidigheid noemde Keulemans het geval van een werknemer van een contractor, die kort achter elkaar bij twee verschillende bedrijven bij chloorgasontsnappingen was betrokken en bovendien slechts 150 meter van de DSM-tank stond toen die explodeerde. Uiteindelijk was het een bedrijfsarts die de juiste diagnose stelde: post-traumatische stress. De man is inmiddels afgekeurd en ondergaat nu een behandeling in een psychiatrische kliniek.

Dat bedrijfsartsen er ook wel eens naast zitten gaf Keulemans ruiterlijk toe. Als voorbeeld daarvan noemde hij een slachtoffer met oogletsel. Pas in het ziekenhuis werd de ernst afdoende onderkend en behandeld. Ook hier haperde de communicatie: het Oogziekenhuis koppelde de informatie over hoe het wel had gemoeten niet terug naar de bedrijfsarts. Keulemans wil graag de kennis van de preventief werkende bedrijfsart-

sen koppelen aan de kennis van de artsen in de ziekenhuizen. De BGD-en gaan volgens hem dan ook nadrukkelijk de uitdaging aan om commentaar en kritiek te ontvangen.

Coördinerend ziekenhuis

Keulemans hoopt de contacten met de GGD en de ziekenhuizen uit te bouwen op gebieden waar de belangen in elkaars verlengde liggen: terugrapportage en nascholing in individuele gevallen, en voor de grootschalige incidenten het afstemmen, voorbereiden en daadwerkelijk oefenen van organisatie en transport. De BGD-en pleiten dan ook sterk voor een coördinerend ziekenhuis voor de opvang van slachtoffers van chemische ongevallen in de regio. Keulemans heeft zijn bedenkingen over de haalbaarheid, al was het maar vanwege de onduidelijke financiering. Uit het Antwerpse had hij deskundig commentaar ontvangen van de Werkgroep Arbeidsgezondheidskunde van de Vereniging Industriële Bedrijven in Noord-Antwerpen. Daar bestaat al langer een samenwerkingsverband tussen bedrijfsartsen en behandelende artsen.

Beademing

C. Binnenkade van de Stichting Samenwerkende Rijnmond Ziekenhuizen ziet niet veel voordeel in een coördinerend ziekenhuis. Hij voelt meer voor een coördinerende rol van de GGD. Pas bij grote aantallen slachtoffers en bij bijzondere ongevallen krijgen eerste hulp afdelingen het moeilijk. Het Rampenopvangplan van zijn eigen St. Clara ziekenhuis telt overigens slechts vier pagina's. 'Het sluit zoveel mogelijk aan op de dagelijks routine. Onder de tien slachtoffers hebben we geen opvangproblemen, meer dan veertig kunnen we niet aan. Maar dat weet de GGD ook wel, die brengen de slachtoffers dan al lang ergens ander naar toe.' Tussen de tien en de

veertig, en bij bijzondere ongevallen, wordt het lastig volgens Binnenkade. Het Rampenopvangplan gaat daar dan ook het meest uitgebreid op in. Bij vergiftigingen wordt al snel gebeld met het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum. 'Maar een aantal Botlek-vergiftigingen staan gewoon niet in het grote boek van het Vergiftigingen Centrum. Het protocol is een stap in de goede richting.' Een heel praktisch punt vond Binnenkade de beschikbaarheid van apparatuur: 'Oudjes meegerekend kunnen we in het St. Clara op korte termijn in het allergunstigste geval acht beademingsapparaten vrijmaken...'

De behandelprotocollen gaan over: ammoniak; aromatische amino- en nitroverbindingen; arsine; chloor; cyanide; fenol; fluorwaterstof; fosfine; koolmonoxyde; koolwaterstoffen; methylbromide; nitrillen; organochloriden; organofosfaten en carbamaten; organisch lood; zwavelwaterstof. De verzamelband 'Behandelprotocollen Acute Intoxicaties Industriële Chemicaliën' kost f 79,50 en is te bestellen bij het secretariaat van de Stichting EBB, tel. 010-4371066. ■

EBB

De Stichting Europoort Botlek Belangen (EBB) behartigt de belangen van 84 bedrijven in de Rijnmond. De EBB doet dat op de gebieden milieu, veiligheid, arbeidsmarkt/scholing en ruimtelijke inrichting. Belangrijk strategisch uitgangspunt van de EBB is het bevorderen van de veiligheid door het gelijkschakelen van veiligheidsregels en procedures. Vergelijkbare werkzaamheden bij de EBB-bedrijven zouden onder gelijkvormige regels en procedures moeten verlopen. Binnenkort komt de EBB met een veiligheidspaspoort voor werknemers. Hierin staat opgetekend over welke kennis, kunde en vaardigheden de paspoorthouder beschikt. ■